

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Politika ve Göç Çalışmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi - ASPAG

Onlar Bizim Hemşehrimiz: Uluslararası Göç ve
Kültürlerarası İletişim
Antalya Kurumiçi Farkındalık Eğitimi

Seminer Başlığı	Onlar Bizim Hemşehrimiz! Göç ve Ötesi				
Hafta	1	Tarih	6 Nisan 2023	Konuşmacı	Prof. Dr. Erol ESEN

Seminer Dizisinin Konu Başlıkları

- Onlar Bizim Hemşehrimiz – Göç ve Ötesi
- Göç ve Göçmenliğe Dair Söylemler – Nasıl Ele Alınmalı?
- Göçmenlerin Kamu Hizmetlerine Erişimi
- Göç ve Göçmenlerle İletişimin ABC'si
- Yerel Kuruluşlar ve Yeni Hemşehrileri Göçmenler
- Antalya'nın Göç Profili ve Göç Yönetiminin Örgütlenmesi
- Türkiye'de Göç Politikaları ve Uyumu Destekleyen Uygulamalar
- Krizler Çağında Emek ve Göçmenlik

Onlar Bizim Hemşehrimiz Göç ve Ötesi

- **Göç: Küresel ve Ulusal**
- **Türk İşgücü Göçü**
- **Türkiye'de Göç İdaresinin Örgütlenmesi**
- **Niçin Göç? Göç Çeşitleri ve Kavramlar**
- **Göç Tanımları**

Geçmişte Göç

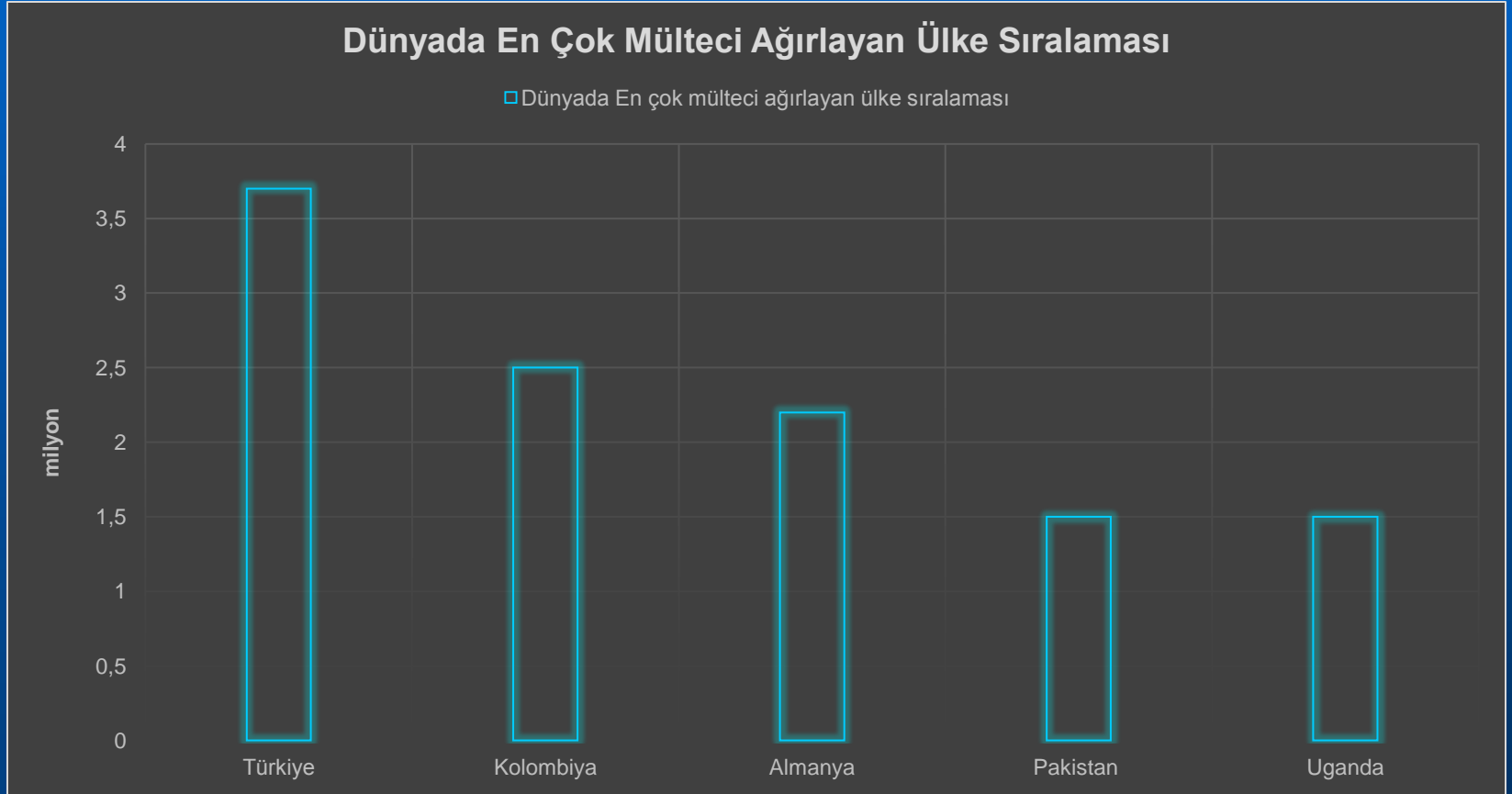
- Küresel bir olgu olarak göç insanlık tarihi kadar eski
- TR'de siyaset ve araştırma alanı olarak yeni
 - Suriyelilerin gelişiyle önem kazandı
- Onun öncesinde
 - Daha çok Türkiye'den Avrupa'ya giden göçmenler konuşulurdu
 - Temel konu, işçi/emek göçü idi
 - Genel kanı göçün geçici olmasıydı
 - Hedeflere ulaşıktan sonra, herkes ülkesine dönecekti
 - Bu hem TR hem de Avrupa ülkeleri (Almanya) için böyleydi

Geçmişte Göç II

- Göçmenler bir tür ekonomik tampondu
 - İhtiyaç durumunda çağrılan
 - Değilse geri gönderilen, gerekirse teşvikle, hatta zorla
- Berlin Duvarı'nın yıkılması, sosyalist blokun dağılmasıyla
 - Irkçılık yükselişe geçti/»Duvar göçmenlerin/ Türklerin üzerine yıkıldı»
- Bununla birlikte Türkiye de daha çok göç almaya başladı
- Suriyelilerin gelmesiyle bu alandaki eksikler fark edildi

Grafik: 2022 yılı Dünya'da En Çok Mülteci Ağırlayan Ülke Sıralaması (Aralık 2022)

Kaynak: <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>

Göç Çeşitleri

- Göçün kendisi eski bir olgu, ancak politikası ulusal hükümetlerin konusu
- Nadirdir, bölge veya bir ülkeler topluluğu ortak politika yapsın
 - AB göç politika düzenlemeleri vardır, ama çok da uygulanamamaktadır; özellikle mülteciler konusunda
- Niçin Göç/Göç çeşitleri
 - İç Göç
 - Ülkeler arası göç
 - Düzenli Göç: emek göçü; aile birleşimi; öğrenim
 - Düzensiz göç: belgesiz, kayıtsız, yasadışı mülteci göçü
 - İç savaş, siyasal nedenlerle göç/mülteciler; sığınmacılar
 - Doğal afetler, iklim değişikliği, sosyal sorunlar nedeniyle göç

Göç Kavramları

- Türkiye’de koruma altında bulunan yabancılar,
 - Geçici Koruma altındaki Suriyeli 3,630 milyon
 - Uluslararası koruma kapsamında 320 bin
- Ülkede yaşayan yerleşik (ikamet izniyle) yaşayan yabancılar 1,340 milyon
- Kavramların kullanımı
 - Uluslararası koruma, mülteci, şartlı mülteci, ikincil koruma
 - Geçici koruma
 - Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış
 - Ülkesine geri dönemeyen
 - Acil ve geçici koruma bulmak üzere kitleli olarak sınıra gelmiş veya sınırı geçmiş olanlar

Göç Tanımları

- (Düzenli) Göçmenler, “sebepleri, gönüllü olup olmaması, göç yolları, düzenli veya düzensiz olması fark etmeksizin yabancı bir ülkede bir yıldan fazla ikamet eden” kişiler (Birleşmiş Milletler’in tanımı)
- “...maddi ya da sosyal durumlarını iyileştirmek, kendileri, veya ailelerinin gelecekte beklediklerini arttırmak gibi sebeplerle orijin ülkeleri dışında bir ülke veya bölgeye göç eden kişiler” (Türk Kızılayı tanımı)
- Düzensiz göçmenler ise, «yasadışı giriş, giriş koşullarının ihlali veya vizenin geçerlilik tarihinin sona ermesi yüzünden transit veya ev sahibi ülkede hukuki statüden yoksun kişi» (Uluslararası Af Örgütü tanımı)

Göç Tanımları II

- Mülteci «vatandaşı olduğu ülke dışında olan ve ‘ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu’ için dönemeyen veya dönmek istemeyenler (Dünya Af Örgütü tanımı)
- Sığınmacı ise, «zulüm veya ciddi zarardan korunmak amacıyla, kendi ülkesi dışında bir ülkede güvenlik arayışında olan ve ilgili ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde mültecilik statüsüne ilişkin yaptığı başvurunun sonucunu bekleyen kişi» (Dünya Göç Örgütü tanımı)
- Tüm bu grupların dünyadaki sayısı yakl. 300 milyon (2019)

Türkiye'de Göç Uygulamaları

- Göçmen politikalarının olmadığı
- Yasal düzenlemelerin olmadığı
- Mübadele ve soydaşların dışındaki göçmenler daha çok güvenlik konusuydu
 - Yabancıların işlemlerinden emniyet sorumluydu
- Modern bir göç yönetimi örgütlenmesi yoktu

Göç İdaresi Başkanlığı

- 2013 tarihli 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
- ve 2014 tarihli Geçici Koruma Yönetmeliği ile
 - göç hukuku inşa edilmiş
- ve 2013 yılında İçişleri Bakanlığı bünyesinde önce «Göç İdaresi Genel Müdürlüğü» kurulmuştur.
 - Daha sonra CBK ile (2021) «Göç İdaresi Başkanlığı»na dönüştü

Göç Yönetiminin İdari Yapılanması

- TR'de göçten sorumlu idari kurumlar
 - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü
 - Dışişleri Bakanlığı
 - Küresel ve İnsani Konular Genel Müdürlüğü
 - İçişleri Bakanlığı
 - Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
 - Göç Kurulu
- 2018 Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Geçişten sonraki politika kurulları
 - Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu
 - Sosyal Politikalar Kurulu
 - Yerel Yönetim Politikaları Kurulu

Göç İdaresi Başkanlığı'nın Yapısı

- Yabancılar Genel Müdürlüğü
- Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü
- Düzensiz Göçle Mücadele ve Sınır Dışı İşleri Genel Müdürlüğü
- Uyum ve İletişim Genel Müdürlüğü
- Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı
- Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu
- İnsan Ticareti İle Mücadele Koordinasyon Kurulu
- Göç Araştırmaları Merkezi

Göç İdaresi Başkanlığı'nın Yurtiçi ve Yurtdışı Örgütlenmesi

● Yurtiçinde/Taşrada

- 81 ilde Valilikler bünyesinde İl Göç İdaresi Müdürlükleri
- 148 ilçede İlçe Göç İdaresi Müdürlükleri
 - Örneğin Alanya, Manavgat, Kemer'de

● Yurtdışında

- Büyük Elçiliklerde: Göç Müşaviri
- Konsolosluklarda: Göç Ataşeleri

Grafik: Antalya'da Yaşayan Yerleşik Yabancıların Yoğunluk Sıralaması (Aralık 2022)

Kaynak: Antalya Aralık 2022 Kent Konseyi Güncel Göç Raporu <http://antalyakentkonseyi.org.tr/antalya-kent-konseyinden-guncel-goc-raporu>

Antalya'da Yaşayan Yerleşik Yabancılar

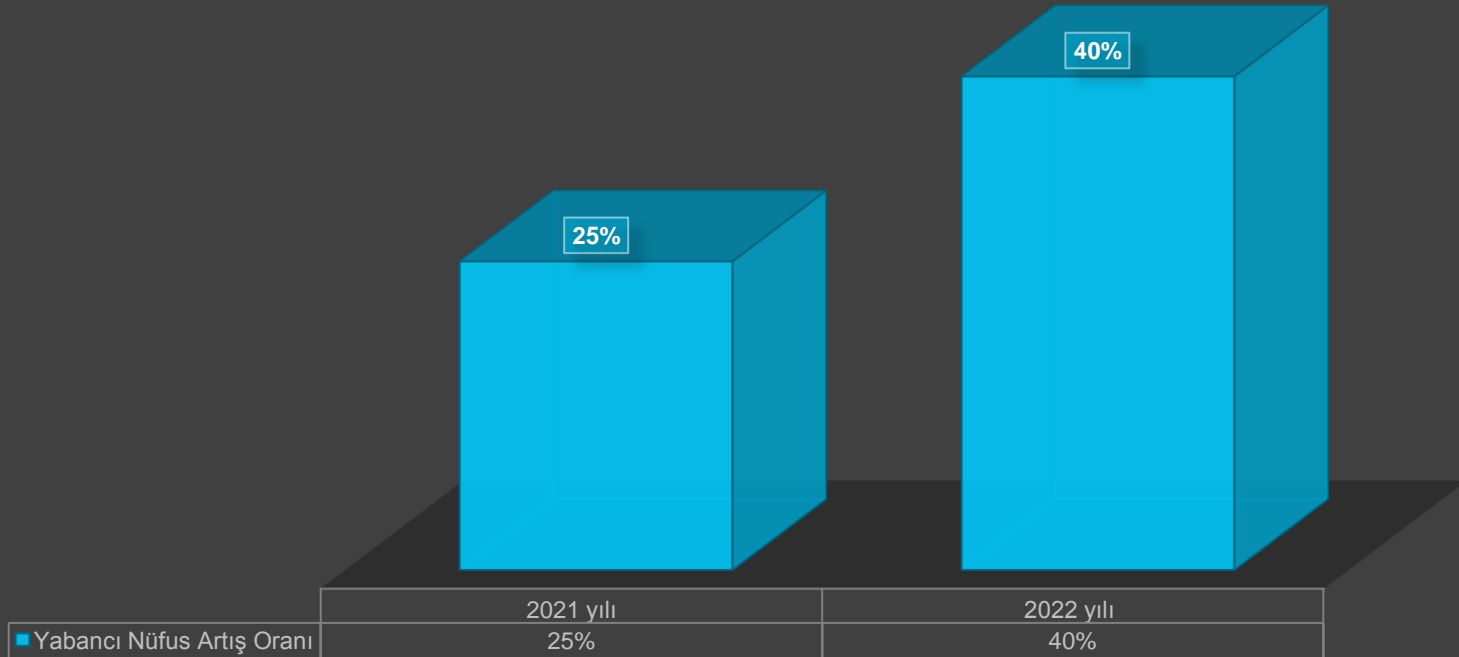
■ Antalya'da Yaşayan Yerleşik Yabancılar

Grafik: Antalya'da Yaşayan Yabancı Nüfus Artış Oranı (Aralık 2022)

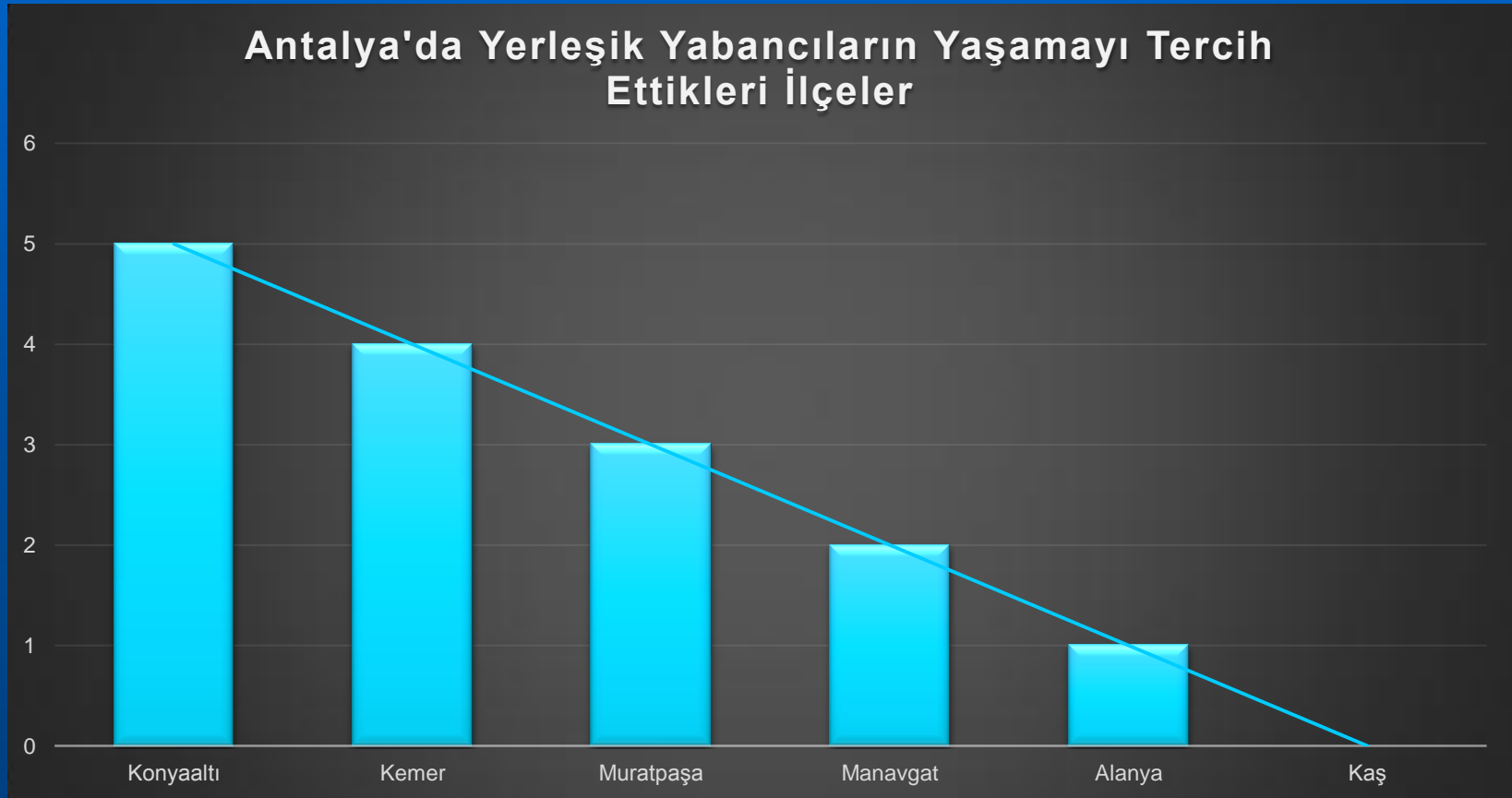
Kaynak: Antalya Aralık 2022 Kent Konseyi Güncel Göç Raporu <http://antalyakentkonseyi.org.tr/antalya-kent-konseyinden-guncel-goc-raporu>

Antalya'da Yabancı Nüfus Artış Oranı

■ Yabancı Nüfus Artış Oranı

Grafik: Antalya'da Yerleşik Yabancıların Yaşamayı Tercih Ettikleri İlçeler (Aralık 2022)
Kaynak: Antalya Aralık 2022 Kent Konseyi Güncel Göç Raporu <http://antalyakentkonseyi.org.tr/antalya-kent-konseyinden-guncel-goc-raporu>

Sonuç ve Deęerlendirmeler

- G küresel bir olgu, insanlık tarihi kadar eski
- G kreselleştike, farklı g eřitleri, statüleri ortaya çıkmaya başladı
- Türkiye gle, mübadele ve benzer soydaş g ile tanıştı
- TR'ye yoęun göç Suriyelilerle başladı; řimdi en fazla mülteci kabul etmiř ülke konumunda
- 2013'ten itibaren G yönetimi şekillenmeye başladı; bir çok farklı kurumlar bünyesinde
- Yurtiçi, yurtdışı ve taşra örgütlenmesi oluştu
- 2022 Antalya'da yüksek gmen nüfus artışı (%40)

Tartışma Konuları

DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Türkiye göçle neden daha geç tanışmıştır?
2. Göç neden çeşitlenerek artmaya devam ediyor?
3. Gelecekte başka hangi göç türlerinin ortaya çıkması beklenebilir?

Kaynakça

- Erbaş, Hayriye (2019), Gidişlerden Kaçışlara Göç ve Göçmenler, Ankara
- Günal, V. Alpay (2022), Türkiye'de Göç Yönetiminin Örgütsel Yapısı, Erol Esen ve Damaris Borowski (Ed.), Göç Ülkeleri Olarak Almanya ve Türkiye, Ankara, s. 45-58
- Çelik, Hıdır (2022), Küresel Göç ve Göç Hareketleri, Erol Esen ve Damaris Borowski (Ed.), Göç Ülkeleri Olarak Almanya ve Türkiye, Ankara, s. 101-114
- Kaya, Serhat ve Atalay, Merve (2020), Antalya'nın Göç Tarihi ve Göç Hareketlerinin Antalya'ya Etkileri, Bedia Koçakoğlu ve Diren Çakılcı (Ed.), Antalya Kitabı – Antalya'da Doğa ve Medeniyet, Antalya, s. 189-194
- https://www.dogrulukpayi.com/bulten/dunyada-271-milyonu-askin-uluslararası-gocmen-bulunuyor?gclid=CjwKCAjw586hBhBrEiwAQYEnHdxOusFDv0tUIArpiRZ6wa_gRT-VNi1r8xBDJI7KqAw0ChfI0gRPkJRoC79gQAvD_BwE